

Bolig- og Planstyrelsen
Att:

**FAB – Foreningen af
Byplanlæggere**
Dronningensgade 2, 4. sal
1420 København K

Tlf. 60 11 42 75

post@fabnet.dk

Hørings svar til udkast til Forslag til Lov om ændring af Lov om planlægning, lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

FAB – Foreningen af Byplanlæggere har følgende bemærkninger til udkastet til lovændringer og tilhørende lovbemærkninger.

15-08-2022

Klimaet i formålsbestemmelsen

FAB er meget tilfredse med, at *klimaet* nu indføres i planlovens formålsbestemmelse. Det har længe været efterspurgt og er meget meningsfyldt for det fremadrettede arbejde med fysisk planlægning og den iboende udvikling af vores samfund. Indledningsvist kan det dog konstateres, at vi 'kun' får mulighed for at bruge klima som argumentation for diverse krav og tiltag i planlægningen og ikke får umiddelbare værktøjer til f.eks. at kræve bæredygtige materialer osv. da hverken kommune- eller lokalplankataloget udvides. Det er foreningens håb, at der vil blive arbejdet intenst videre med afdækning af mulighedsrummet for udvidelse af kommunernes beføjelser til at kræve højere grad af bæredygtighed på flere parametre for at imødegå klimaforandringer og degeneration af naturen.

Henset til de markante udfordringer vi som land og del af verdenssamfundet står overfor vil vi gerne understrege nødvendigheden af statslige udmeldinger om klimarelaterede emner i planlægningen, da der er behov for helhedsbetragtninger på de her områder. I og med, at landsplanredøgørelsen jf. aftale om opfølgning på evaluering af planloven mv. af 15. juni 2022 nu helt droppes – og ud fra et planfagligt perspektiv ikke har fungeret i en meget lang årrække, bliver de nationale interesser i planlægning så meget desto vigtigere for på en eller anden måde at sikre en helhedsbetragtning i et lille land, der arealmæssigt svarer til regioner i andre lande. En helhed der ikke opnås ved, at 98 forskellige kommunalbestyrelser vedtager egne kommuneplaner uafhængigt af hinanden uden krav om samarbejde. Som faglig organisation vil vi pege på at fx det pålagte tværkommunale arbejde med Grønt Danmarkskort for et par år siden mange steder resulterede i gode resultater til gavn for naturnetværket. Vi er bevidste om at spørgsmålet om kommunal selvbestemmelse er politisk. Fagligt set vil en helhedsbetragtning på f.eks. en planlægning for og udbygning af solenergi set i forhold til eksisterende og kommende el-net være mest rationelt, uagtet kommunegrænsernes placering – både økonomisk og klimamæssigt.

VE-anlæg i herregårds- og godslandskaber

FAB er grundlæggende positivt indstillede overfor, at det skal være nemmere at planlægge for VE anlæg. Men ikke nødvendigvis i, hvad det er der er problemet i den forbindelse. Det skal være tydeligere, hvor der kan og ikke kan opnås lov til opstilling af VE anlæg, og hvornår de nationale interesser 'træder i kraft'. Det er ikke umiddelbart vores opfattelse, at det bliver klarere for kommunerne, hvor der kan opstilles VE anlæg og hvor der ikke kan. Der vil fortsat være behov for dialog med f.eks. miljøstyrelsen om hvornår noget er særligt eller ej. Så er det en reel ændring af loven eller en indskrivning af praksis i loven? Det bliver meget flyvsk med 'særlige herregårds- og godslandskaber' – med forbehold for at udpegning af bevaringsværdige landskaber er sket på forskellig vis og detaljeringsgrad, så er der vel som hovedregel ikke udpeget bevaringsværdige herregårdslandskaber som IKKE er særlige. Der er til gengæld en del herregårdslandskaber, der ikke er udpeget, fordi de ikke er særlige. Hvis det ikke er et særligt herregårdslandskab (fx allerede påvirket af tekniske anlæg) og et solcelleanlæg derfor ikke kompromitterer bevaringsinteresserne, så har Miljøstyrelsen heller ikke modsat sig etableringen af

det indtil nu. Det virker samlet uklart hvad man vil opnå, som er anderledes fra den nuværende praksis.

Foreningens medlemmer rundt omkring i kommunerne oplever, at der kommer mange ansøgere fra store lodsejere i form af ansøgninger fra virksomheder, der opstiller solcelleparker. Direkte adspurgt udtaler nogle af disse virksomheder, at grunden til at det især er her ansøgningerne kommer fra, er at så skal de kun forhandle med én lodsejer – og det er nemmere. Det er til at forstå. Omvendt er det også et fagligt set svagt argument for, at der skal planlægges på f.eks. bevaringsværdige landskabsarealer, hvis der ved siden af ligger velegnede ubeskyttede arealer, men der er 5 ejere.

Vi er er tilhængere af, at omstillingen til VE skal gå hurtigst muligt. Men vi har som samfund også passet på de her landskaber i mange årtier, fordi vi mener de udgør en værdi for os som lever i Danmark og skal give landet videre til de næste generationer. Det kan derfor synes overilet, at man bare vil springe over hvor gærdet er lavest i form af lodsejerforhandlinger. Hvis man fra Statens side meldte klart ud, hvor der kan være VE anlæg og hvor der ikke kan, så vil solcelleopstillerne rette blikket mod de arealer, som er mulige. Herregårdslandskaberne er tillige ofte rige på oplevelser - både visuelle og naturmæssige, og de udgør en rekreativ værdi for de omkringliggende lokalsamfund. Især ved store solcelleparker afskæres disse borgere fremadrettet for de rekreative værdier, de har bosat sig i tilknytning til, idet parkerne indhegnes og færdsel gennem meget store områder ofte hindres eller omgives af solceller. Det ses ikke i høringsmaterialet, at der er tænkt på disse aspekter.

Det angives at 50% af landet er udlagt med bevaringsinteresser, men det virker usandsynligt at 50% af landet skal dækkes af solceller og/eller vindmøller. Der er altså i langt det meste af Danmark rigeligt plads til VE anlæg uden for beskyttede arealer. Det vil være mere klar tale og direkte anvendelige vilkår at lave helt klare linjer for, hvor anlæggene IKKE må være, og på den måde også tilskynde kommunerne til at arbejde i at få præciseret og ryddet op i udpegningerne (i det omfang det er nødvendigt).

Høringsmaterialet berører ikke det faktum, at alle de her VE projekter skal miljøvurderes. I en miljøvurdering skal alternative muligheder belyses. Fra et fagligt synspunkt kan det være meget svært at få øje på, at man kan lave en miljøvurdering, der konkluderer, at der ikke er mulighed for at placere VE anlæg andre steder end i bevaringsværdige landskaber. Det skal dog siges, at det kan gøre sig gældende i hovedstadsområdet, hvor pladsen er mere begrænset. Hvis lovændringens formål er at sikre, at ALLE kommuner kan opstille VE anlæg, så bliver det fagligt set 'laveste fællesnævner' der skal trækkes ned over alle kommunerne.

Det virker som om, at lovforslagets hensigt er at give mulighed for, at de store jordejere kan etablere solcelle-anlæg, så der hurtigt kommer store anlæg op. Men de fleste store jordejere ejer også masser af arealer, der ikke er omfattet af beskyttelsesinteresser. Hvorfor ikke i stedet udspecificere at man gerne ser store anlæg, men at de SKAL placeres uden for bevaringsværdige landskaber, så kommunerne ikke skal bokse med endeløse afvejninger af hensyn, som trækker processerne i langdrag.

Planklagenævnet

FAB vil benytte lejligheden til at kommentere på den nuværende situation omkring Planklagenævnet. Det har længe været et mål at nedbringe sagsbehandlingstiderne, og det kan vi kun bakke op om. Vi kan dog konstatere, at en del af effektiviseringen er gået ud over kvaliteten af afgørelserne, forstået på den måde, at de ofte kan være svære at forstå fordi argumentation og historik

udelades. Dette er en væsentlig ændring fra tidligere praksis, hvor kommunerne kunne drage erfaring af afgørelser baseret på argumentationsrækken i afgørelser. Det er ofte svært i mange af de nyere afgørelser. Herudover bliver der truffet en hel del afgørelser, der 'overrasker'. Og her henvises ikke kun til afgørelser, hvor der har været stemt om udfaldet af en sag, men også formandsafgørelser, som synes at være i direkte modstrid med hidtidig praksis. Når argumentationen så mangler, og afgørelsen ikke forholder sig til tidligere afgørelser og praksis eller endda også tidligere PKO'er så efterlades embedsværket et sted, hvor man faktisk ikke ved, hvad der er praksis, og hvordan loven skal tolkes og administreres. Det er ikke hensigtsmæssigt og befordrende for den smidige sagsbehandling. Som planlæggere skal vi administrere og vejlede politikerne i overensstemmelse med nævnspraksis, men når praksis er uforståelig eller stritter i flere retninger bliver det en meget svær disciplin.

Den foreslåede ændring om kun at prøve, det der klages over, vil ikke bidrage til en forbedret situation. Mange der klager kender ikke til den lovgivning, der ligger til grund for det fulde sagsbillede. Hvis en klager vælger at klage over aspekt A og så taber fordi, det egentlig ikke præcis er det der er udfordringen, men aspekt B i forhold til det borgeren er i mod. Det kan mange lægfolk ofte ikke gennemskue og konsekvensen vil ofte være, at man taber fordi man ikke kender lovkomplekset. Hidtil har det ikke været nødvendigt for en borger at indhente juridisk bistand for at klage. Det kan blive konsekvensen af det foreslåede. Og det stiller så borgeren juridisk dårligere og favoriserer den ressourcestærke part i en sag.

Oplistede konsekvenser

Under *Miljø- og Naturmæssige konsekvenser* er der anført positive konsekvenser for miljø og natur. Men det er uklart hvordan – indtil videre er der ikke noget der tyder på at fx solcelleanlæg medfører en positiv indvirkning på fx naturen – her er virkningen måske i bedste fald neutral. Da der i høj grad vil være tale om landskabsmæssige konsekvenser i denne sammenhæng og disse ikke vurderes andet steds bør dette belyses her.

I det sammenfattende skema står der 'ingen' overalt – hverken positive eller negative konsekvenser – det giver ingen mening.

Yderligere kommentarer ifht. det foreslåede

1. FAB anbefaler, at muligheden for at stille krav til solceller på tage i fx industrikvarterer og på store landbrugsbygninger overvejes nøje. I lighed med Mastelovens gæsteprincip, kunne tagflader indgå som produktionsarealer for EL, med fokus på de strategiske placeringer hvor der er adgang til el-nettet, uden at der skal anlægges nye transformerstationer mv., som umiddelbart lader til at kunne danne prop i forøgelsen af VE levering til forbrugerne.

2. FAB peger på et behov for at fx Energistyrelsen udarbejder planlægning, der viser kommunerne, hvor der med fordel kan kobles op til nettet, så de lavt-hængende frugter i forhold til EL produktionen bliver startet først – altså at kommunerne først planlægger for de anlæg, der nemt og hurtigt kan kobles til det eksisterende el-net, i stedet for at lave planlægning efter 'først-til-mølle' anlæg, der forudsætter en masse anden afledt planlægning og anlægsarbejde.

3. På hvilken baggrund vil Staten lave vurderingerne af om ny planlægning forhindrer fremtidig VE-planlægning/anlæg? Der er ikke krav til, at kommuner skal udpege arealer til VE-anlæg udover vindmøller og heller ikke til indholdet af disse udlæg. Så hvordan vil man foretage en vurdering i ift. solenergi og andre fremtidige VE teknologier?

FAB som høringspart

FAB har ikke modtaget høringsmaterialet og er ikke oplistet som høringspart på høringslisten. Det undrer os meget. Vi har været høringspart på planlovsrelaterede lovændringer mv. i en lang årrække og har ikke modtaget nogen oplysning om

hvorfor det ikke gør sig gældende nu. Det kan være en fejl, men hvis der er tale om en bevidst fravalg vil vi gerne modtage argumentation for dette. Og i så fald stiller vi os meget undrende overfor, at den faggruppe, som mere end nogen andre arbejder med planloven hver dag, ikke er høringsberettiget.

Endvidere har vi noteret os, at der i forlængelse af den indgåede klimaaf tale nedsættes et tværministerielt udvalg, der skal arbejde med at afdække erfaringer og muligheder for helhedsorienteret kommunal planlægning i det åbne land. Det er glædeligt, men vi kan konstatere, at FAB ikke nævnes som potentiel deltager i dette udvalg. Det er beklageligt og betænkeligt, at dem der hver dag arbejder med lovens paragraffer i praksis ikke inddrages.

Venlig hilsen
FAB - Foreningen af Byplanlæggere